

Lausunto oppivelvollisuuslaista ja eräistä siihen liittyvistä laeista

Kunnanhallitus 25.05.2020 § 112
414/03.02/2020

Valmistelija

Sivistysosaston osastopäällikkö Rainer Leskinen, 040 488 3221,
rainer.leskinen@lapinlahti.fi, hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211,
ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt kunnilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja siihen liittyvät rakenteelliset ratkaisut ovat hallituksen keskeisin koulutuspoliittinen tavoite. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyen perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, opintotukilakia, koulumatkatukilakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja.

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä. Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen.

Hallitusohjelman mukaan varmistetaan, että jokainen perusopetuksen päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuuden korottamisen lisäksi hallitusohjelman mukaan vahvistetaan peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta.

Lapinlahden kunnan lausunto:

Keskeisintä esityksessä on oppivelvollisuuden nostaminen 18 ikävuoteen, ohjaus ja valvontavelvollisuus peruskoulusta toiselle asteelle siirryttäessä sekä opiskelijoiden hakeutumisvelvollisuus toiselle asteelle. Lisäksi toisen asteen opinnot muutettaisiin maksuttomiksi sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin henkilö täyttää 20 vuotta.

Keskeiset ehdotukset:

Perusopetuksen kesto ei ehdoteta muutettavaksi. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen oppivelvollisuutta suoritettaisiin toisella asteella, kunnes henkilö täyttäisi 18 vuotta tai henkilö olisi hyväksyttävästi suorittanut ylioppilastutkinnon tai ammattitutkinnon.

Huoltajan vastuu valvoa oppivelvollisuutta säilytettäisiin oppivelvollisuuslaissa. Oppivelvollisella on hakeutumisvelvollisuus toisen asteen opintoihin. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä oppivelvollisen asuinkunnalle on valvontavelvollisuus ja ohjausvelvollisuus, jolla vahvistettaisiin alla 18-vuotiaan nuoren saamaa ohjausta ja tukea.

Perusopetuksen järjestäjälle velvollisuus valvoa ja ohjata oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Jos peruskoulun päättävä

ei saisi opiskelupaikkaa yhteishaussa, perusopetuksen järjestäjän velvollisuus järjestää ohjausta kesäkuukausien aikana.

Opinto-ohjauksen resurssia pitää lisätä kunnissa, jotta ohjausta toiselle asteelle siirryttäessä voidaan toteuttaa.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Valtion tulisi korvata täysimääräisesti uudistuksesta johtuvat kustannukset kunnille. Korvauksessa tulisi ottaa huomioon myös ohjauksen laajentamisesta johtuva henkilöstöresurssien kasvun tarve.

Vaikutukset perusopetuksen järjestäjien toimintaan.

Hallituksen esityksen mukaan, esitys tuo perusopetuksen järjestäjille uusia velvoitteita sekä perusopetuksen aikana että perusopetuksen lukuvuoden päättymisen ja oppilaitokseen hyväksymisen välisenä aikana.

Pienessä kunnassa oppilaanohjauksen resurssin järjestäminen kesälle tuo haasteita, sillä kuntaan on palkattu ainoastaan yksi perusopetuksen oppilaanohjaajan virkaa hoitava henkilö. Kyseiselle henkilölle ei voida määrätä rajattomasti uusia tehtäviä kesän ajaksi.

Vaikutukset lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimintaan

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjälle sekä oppivelvollisen asuinkunnalle ehdotetaan oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuita, joilla vahvistettaisiin alle 18-vuotiaan nuoren saamaa ohjausta ja tukea erityisesti koulutukseen hakeutumisvaiheessa. Toinen aste olisi maksuton sen kalenterivuoden loppuun saakka, jona henkilö täyttää 20 vuotta.

Lapinlahden näkökulmasta myös lukiokoulutuksen opinto-ohjaus tarvitsee lisää resurssia. Mikäli kirjat lainattaisiin opiskelijoille, olisi lainaaminen järkevintä hoitaa kirjaston kautta. Tämä lisäisi kirjaston työmäärää. Lisäksi tämä edellyttäisi yhteistyötä Rutakko-verkoston kanssa. Verkoston alueen kuntien kanssa tulisi selvittää, olisiko etua, että alueen kunnat käyttäisivät pääsääntöisesti samoja oppikirjoja.

Vaikutukset kuntien toimintaan

Kunnille velvollisuus ohjata ja valvoa vaille opiskelupaikkaa olevia perusopetuksen suorittamisen päättäneitä oppilaita.

Lapinlahden kunta pitää tärkeänä, että ohjausta lisätään toisen asteen koulutuksen hakeutumisvaiheessa ja tilanteissa, jossa oppilas on vaarassa tipahtaa opintopolulta. Lisäksi toisen asteen maksuttomuutta pidetään tasa-arvoa lisäävänä esityksenä.

Uudistuksen keskeiset haasteet ovat sen rahoitus sekä aikataulu. Oppivelvollisuuslaki ja siihen liittyvät muut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2021. Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettava laki ja siihen liittyvät muut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022. Lapinlahden kunta pitää oppivelvollisuuslain voimaantulonaikataulua ehdottomasti liian kireänä. Ottaen huomioon yhteiskunnan kokonaistilanteen, tulisi valmisteluun varata lisää aikaa 2-3 vuotta.

Kunnanhallitus

§ 112

25.05.2020

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa edellä esitetyn lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Päätös

Kunnanhallitus antoi edellä esitetyn lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Pöytäkirja, johon tämä päätös sisältyy, on asetettu yleisesti nähtäväksi 26.5.2020.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa.

26.05.2020

ULLA NIKULAINEN

Ulla Nikulainen
hallintojohtaja

Muutoksenhakuohje/oikaisuvaatimus koskee pykälää: § 112

Muutoksenhakukielto

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n (sisäinen määräys) / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.